

Pleione formosana Hayata - tyttökämmekä

TOUKOKUU 2003

Teksti ja kuvat © Visa Lipponen

Kotiseutu

Pleione formosana on kotoisin Taiwanilta. Luonnossa laji kasvaa 1000–2000 m korkeudella kosteissa ja sumuisissa olosuhteissa tavallisesti sammaleisten kivien, kallioiden tai puunrunkojen päällä. Kirjallisuudessa mainitut esiintymät Kiinan itäosista kuuluvat nykyäsityksen mukaan toiseen lähisukuiseen lajiin *Pleione hui*.

Kukinta-aika

Pleione formosana kukkii keväällä nuorista vasta kasvuun lähdössä olevista versoista tavallisesti maaliskuussa. Lajin varsimukuloita myydään joskus keväisin puutarhamyymälöissä kevätkukkasipulien osastolla. Tällaiset keväällä ostetut varsimukulat kukkivat tavallisesti toukokuussa tai kesäkuun alussa. Kukan huuli on valkoinen ja oranssitäpläinen, muut kehälehdet ovat hailakan punaisia. Kasvista on jalostettu monia lajikkeita, joista osalla kukat ovat puhtaan valkoisia.

Hoito-ohjeet

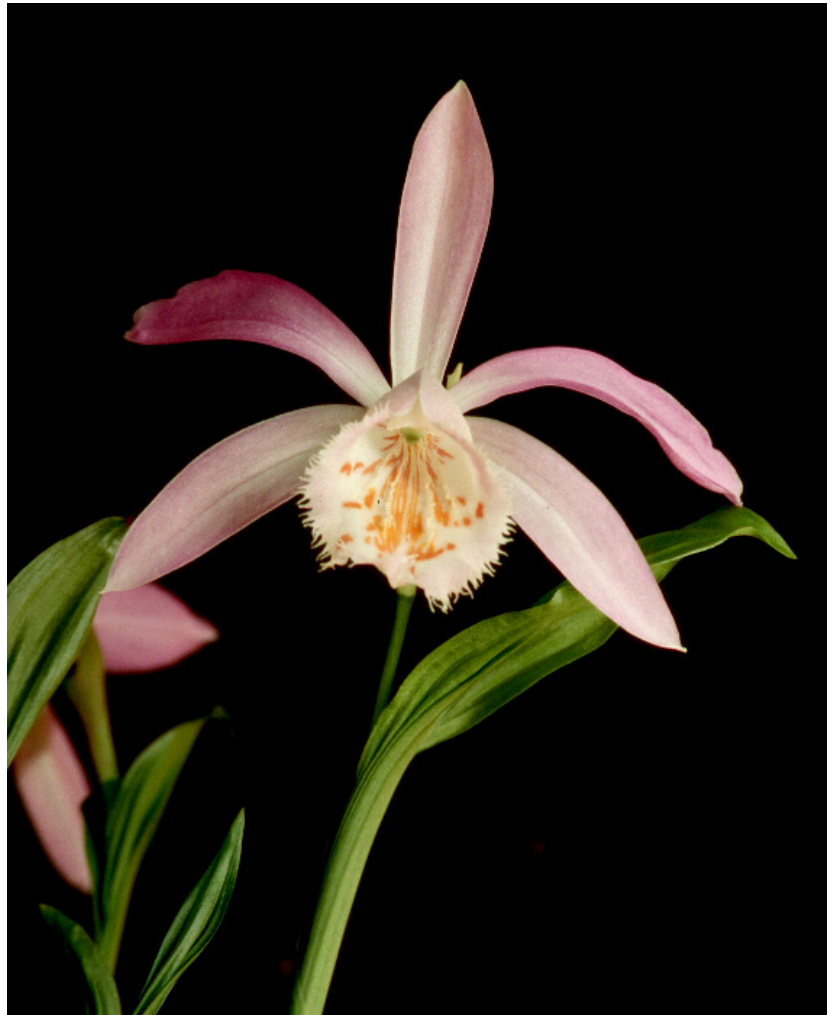
Kukkiakseen *Pleione formosana* vaatii ehdottomasti kylmän ja täysin kuivan lepoajan. Lepoaika alkaa, kun lehdet varisevat syksyllä ja päättyy, kun vanhan varsimukulan tyvellä näkyy kasvuun lähdössä olevia uusia versoja. Lepoaikana kavin pitää olla ainakin osan ajasta 0–5°C:ssa, muutoin se tuskin kukkii. Jos sopivan viileää paikkaa ei muutoin löydy, niin voi kokeilla kasvin talveuttamista jääkaapissa. Silloin pitää huoli siitä, että varsimukulat eivät kärsi kosteudesta ja mätäne. Koska kasvin lehdet varisevat ja juuret kuolevat talveksi, niin se ei tarvitse lepoaikana lainkaan vettä tai valoa.

Kun uudet versot lähtevät keväällä kasvuun, pitää kasvi istuttaa uudelleen. Varsimukulat istutetaan siten, että noin 2/3 niistä jää kasvualustan peittoon.

Kasvualustana voi käyttää mitä tahansa tavallisesta kukkamullasta kaarnamurskaan, kunhan ruukun pohjalle laittaa kunnollisen salaojituksen, joka saa kernaasti olla 1/3 ruukun syvyydestä.

Vasta kasvuun lähdössä olevia kasveja kastellaan varoen, ja kasvualusta saa olla vain lievästi kostea. Kun versot ovat kunnolla kasvussa ja nuputkin alkavat näkyä, voidaan aloittaa kunnollinen kastelu.

Kesällä kasvit vaativat runsaasti vettä ja valoisan, mutta suurimman osan päivästä suoralta auringolta suojatun

paikan. Kasvit voi myös huoletta viedä kesäksi ulos.

Vaikka lajia myydäänkin puutarhamyymälöiden kukkasipuliosastolla, niin ulkona talvenkestävä se ei Suomen oloissa ole, vaan kukkapenkkiin istutettuna pitää kaivaa syksyllä ylös ja talvettaa sisällä pakkasettomassa tilassa.

Viihtyessään laji lisääntyy voimakkaasti kasvullisesti, ja tavallisesti jokaisesta edellisvuotisesta varsimukulasta kasvaa vuosittain kaksi tai kolme uutta. Monesti myös varsimukuloiden kärkeen lehden tyvelle kasvaa pieniä kasvullisia bulbilleja, jotka irtoavat syksyllä samaan aikaan lehden varistessa. Näistä bulbilleista voi myös kasvattaa uusia kasveja.
